

Ed

259. Frumvarp

til laga um stofnun háskóla.

Eins og það var samþykkt við 2. umræðu í Ed.

I. Stjórn háskólans.

1. gr.

Í Reykjavík skal setja á stofn háskóla.

Skólinn nefnist »Háskóli Íslands«.

2. gr.

Í háskólanum skulu fyrst um sinn vera þessar fjórar deildir:

guðfræðisdeild,

lagadeild,

læknadeild og

heimspekisdeild.

Koma hinar þrjár fyrstu í stað hinna æðri mentaskóla, sem nú eru, prestaskóla, lagaskóla og læknaskóla. En í fjórðu deildinni skal kenna heimspeki, íslenska málfræði, sögu Íslands og sögu íslenskra bókmenta að fornu og nýju.

3. gr.

Stjórn háskólans er falið rektor háskólans og háskólaráði.

Háskólaráðið hefir úrskurðarvald í öllum þeim málum, er snerta starfsemi háskólans, samkvæmt reglugjörð, sem konungur setur. Háskólaráðið fer með undirbúning þeirra mála, er leggja á fyrir konung, löggjafarvald eða stjórnarráð, og snerta háskólann. Það lætur stjórnarráðinu í té allar þær upplýsingar, sem það þarf á að halda og snerta háskólann sérstaklega.

4. gr.

Rektor er kosinn á almennum háskólakennarafundi fyrir eitt ár í senn.

Prófessorar einir eru kjörgengir, en kosningarrétt eiga allir kennarar háskólans.

Sá prófessor er rétt kjörinn rektor, sem fengið hefir meiri hluta greiddra atkvæða, enda hafi tveir þriðju hlutar kosningarbærra kennara átt þátt í atkvæðagreiðslunni.

Rektorskosning fer fram í lok hvers háskólaárs.

Hafi enginn fengið yfir helming atkvæða, skal kjósa af nýju um þá tvo eða fleiri, er flest atkvæði fengu, og er sá þá rétt kosinn, sem flest atkvæði fær. Séu atkvæði jöfn, ræður hlutkesti.

Rektor má endurkjósa, en ekki er hann skyldur að taka við endurkjöri fyr en ár er liðið frá því er hann lét af rektorsstörfum.

Birta skal stjórnarráðinu úrslit rektorskosningar.

Verði rektor að fara frá áður en rektorsár hans er úti, skal sá af deildarforsetum háskólans, sem elztur er að embættisaldri, hafa störf hans með höndum þangað til nýr rektor getur tekið við.

Rektor tekur við störfum með byrjun háskólaárs.

5. gr.

Rektor og forsetar deildanna fjöggra eiga sæti í háskólaráði. Rektor er sjálfkjörinn forseti ráðsins. En varaforseta kys háskólaráðið sér sjálft úr sínum hóp.

Háskólaráð heldur fundi eftir þörfum. Æski tveir menn úr háskólaráði fundar, er rektor skyldur að boða til þess fundar. Svo er og ef einn þriðji hluti kennara æskja fundar. Sé fundur haldinn eftir ósk kennara, er ekki eiga sæti í ráðinu, eiga hvatamenn fundar rétt á að senda jafnmarga fulltrúa á fund-

inn og margir eru menn í háskólaráðinu, og hafa þeir fulltrúar þá málfrelsi, en atkvæðisrétt eiga þeir ekki.

6. gr.

Háskólaráð setur nánari reglur um starfsvið sitt og rektors og eru þær reglur gildar, er staðfesting stjórnarráðs kemur til.

II. Háskólakennarar og háskóladeildir.

7. gr.

Kennarar háskólans eru prófessorar, dósentar og aukakennarar, en aukakennarar eru þeir kennarar nefndir, sem jafnframt gegna embættum eða öðrum aðalstörfum.

Konungur skipar prófessorana, en ráðherra dósentar og aukakennara að svo miklu leyti sem aukakennarar eru sérstaklega skipaðir til kenslunnar.

Áður en kennari er settur eða skipaður við háskólann, skal ávalt leita umsagnar hlutaðeigandi háskóladeildar um kennaraefnið.

8. gr.

Hver háskóladeild velur úr sínum hóp deildarforseta (decani) og er hann jafnframt sjálfkjörinn í háskólaráðið.

Deildarforseta skal kjósa til eins árs í senn. Þó má endurkjósa deildarforseta, en rétt hefir hann til að neita endurkjöri þangað til ár er liðið frá því er hann síðast gegndi deildarforsetastörfum.

Allir deildarkennarar eiga atkvæði um kjör deildarforseta, en prófessorar einir eru kjörgengir.

9. gr.

Hver háskóladeild heldur fundi eftir þörfum. Deildarforseti boðar fundi og eiga þar sæti allir kennarar deildarinnar.

Heimilt er rektor að taka þátt í meðferð mála í öllum deildum eftir því sem honum lízt sjálfum, en atkvæðisrétt hefir hann þó að eins í sinni deild.

10. gr.

Hver deild semur lestrar- og kensluáætlun fyrir sig og skal þar gjörð nákvæm grein fyrir því, hvað heimtað er til embættisprófs og skýrt frá því hvernig hennarar hagi kenslu sinni.

11. gr.

Deildarforsetar skula sjá um, að til séu í tæka tíð nákvæmar skýrslur um alla fyrirlestra og æfingar sem halda á innan hversrar deildar á kenslu-missiri því, sem í hönd fer. En rektor athugar áður en skýrslurnar eru prentaðar, hvort þær séu í samræmi við kensluáætlanir deildanna.

12. gr.

Stjórnarráðið skipar ritara við háskólann. Ritariinn hefir á hendi reikn-

ingsfærslu sjóða þeirra, er háskólinn eignast og hefir umsjón með byggingum háskólans og innanhúsmunum. Hann annast nauðsynlegar útveganir og endurbætur, tekur á móti skrásetningargjöldum stúdenta og prófgjöldum.

III. Kenslan og nemendurnir.

13. gr.

Kensluár háskólans skiftist í tvö kenslumissiri; nær annað frá 1. október til 15. febrúar, en hitt frá 15. febrúar til 30. júní.

14. gr.

Fyrirlestrar fara fram í heyranda hljóði. Yfirheyrsla og æfingar eru þó fyrir stúdenta eina.

Alla fyrirlestra, æfingar og próf skal halda á háskólanum sjálfum að svo miklu leyti sem því verður við komið.

15. gr.

Heimilt skal hverjum kennara háskólans að halda fyrirlestra á háskólanum um sjálfvalin efni, að svo miklu leyti sem það kemur ekki í bága við skyldukenslu, en tilkynna skal hann rektor háskólans það áður.

16. gr.

Öll lögskipuð háskólapróf, hvort heldur eru undirbúningspróf eða fullnaðarpróf, skulu haldin í síðasta mánuði kenslumisseris.

Hver deild ræður sjálf hvort hún heldur uppi kenslu meðan á prófi stendur eða ekki.

17. gr.

Hver sá, kona sem karl, er lokið hefir stúdentsprófi við hinn almenna mentaskóla eða annan lærðan skóla honum jafngildan, á rétt á að verða skrásettur háskólaborgari gegn því að greiða skrásetningargjald til háskólasjóðs, enda sé mannorð hans óflekkað.

Sama rétt getur háskólaráð veitt útlendingum, er fullnægja ofangreindum skilyrðum.

Hver sá, er æskir skrásetningar, skal fyrir byrjun kenslumissiris tilkynna það ritara háskólans, og tekur ritari við skrásetningargjaldinu.

Skrásetningargjaldið er 15 krónur.

18. gr.

Skrásettur stúdent fær háskólaborgarabréf hjá rektor.

19. gr.

Skrásettur stúdent segi forseta þeirrar deildar, sem hann ætlar að stunda nám í, til sín þegar eftir skrásetninguna, en forseti ritar nafn hans á skrá yfir nemendur þeirrar deildar.

Skifti stúdent um námsgrein ber honum að tilkynna það forseta þeirrar deildar, sem hann áður var í. jafnframt því sem hann lætur skrásetja sig af nýju í deild þeirri, sem hann ætlar sér eftirleiðis að stunda nám í.

Í byrjun hvers háskólaárs skulu allir stúdentar háskólans rita nafn sitt, bústað sinn og námsgrein í bók, sem geymd er á skrifstofu háskólans.

20. gr.

Stúdentar mega ganga undir embættispróf þegar þeim sýnist, hafi þeir áður staðist fyrirskipuð undirbúningspróf, þar á meðal próf í heimspekilegum forspjallsvísindum.

Próf í heimspekilegum forspjallsvísindum er öllum stúdentum heimilt að ganga undir eftir tveggja missira nám við háskólann, en skylt að hafa lokið því að minsta kosti tveim missirum áður en þeir ganga undir embættispróf.

21. gr.

Þeir, sem ganga vilja undir embættispróf, skulu hafa tilkynt það ritara háskólans að minsta kosti þrem vikum áður en próf byrjar. Um leið og þeir gefa sig fram skulu þeir gjalda 20 krónur til háskólasjóðs og tekur ritari háskólans við fénu.

Hætti stúdent við að taka próf eftir að hann hefir látið innrita sig til prófs, á hann heimtingu á að fá prófgjaldið endurgoldið, hafi hann gefið sig fram við ritara áður en prófið byrjar.

En gangi stúdent frá embættisprófi, verður honum ekki endurgoldið prófgjaldið.

22. gr.

Stúdentar, sem byrjað hafa á embættisprófi, en gengið frá því, geta ekki gefið sig fram til prófs af nýju fyr en eftir ár, nema sérstakar ástæður mæli með því.

Stúdent, sem stenztt ekki embættispróf, getur ekki fengið að ganga undir próf aftur fyr en að ári liðnu.

Æski stúdent, sem staðist hefir embættispróf, að endurtaka prófið, til þess að öðlast hærri prófseinkunn, er honum það heimilt, en þó ekki fyr en að ári liðnu.

Stúdent greiðir prófgjald svo oft, sem hann segir sig til prófs.

23. gr.

Allir skrásettir stúdentar eru skyldir að gæta velsæmis bæði á háskólanum og utan hans.

Verði skrásettur stúdent sekur um einhver afbrot gegn settum reglum háskólans, getur háskólaráð gjört honum hegningu. En hegningin er annaðhvort áminning eða styrkmissir, brottrekstur um lengri eða skemri tíma eða fyrir fult og alt.

24. gr.

Nú verður skrásettur stúdent sekur að lagadómi um verk, sem svivirðilegt er að almenningsáliti, og er hann þá rækur.

Brottrekstur skal þegar í stað tilkynna stjórnarráðinu.

25. gr.

Hver valdsmaður, sem stefnt hefir háskólastúdent fyrir glæp, skal tilkynna það þegar í stað rektor háskólans. Svo er og þegar hafin er réttarrannsókn gegn stúdent fyrir glæp.

26. gr.

Afskiftum háskólans af skrásettum stúdentum er þá fyrst lokið, er stúdent hefir hætt námi að fullu og öllu og tilkynt ritara háskólans það, eða hefir ekki sótt háskólann í fjögur kenslumissiri samfleytt.

27. gr.

Háskólakennararnir standa fyrir öllum prófum, en hver deild ræður fyrirkomulagi prófanna hjá sér.

Öll próf skulu haldin í heyranda hljóði.

28. gr.

Við embættispróf og undirbúningspróf þau, er koma til greina við fullnáðarpróf, skulu jafnan vera tveir prófdómarar og skal annar þeirra ávalt vera utanháskólamaður.

Stjórnarráðtö skipar prófdómara þá, er ekki eru háskólakennarar, eftir tillögu háskóladeildar og skulu þeir gegna dómarastarfinu í 6 ár.

29. gr.

Að loknu embættisprófi skal gefa þeim, sem staðist hafa prófið, kandidatesvottorð gegn 25 króna gjaldi, og rennur það í háskólasjóð.

IV. Doktorar.

30. gr.

Háskóladeildirnar hafa hver um sig rétt til að veita doktorsnafnbót, og er slík nafnbót veitt annaðhvort í heiðursskyni eða að undangengnu sérstöku prófi.

Háskólaráð semur reglur um doktorspróf.

31. gr.

Að jafnaði skal sá, er æskir doktorsnafnbótar, hafa lokið embættisprófi. Hann verður að láta umsókn sinni fylgja visindalega ritgjörð um eitthvert ákveðið efni. Skal umsóknin stíluð til háskólaráðs, en það selur ritgjörðina í hendur hlutadeigandi háskóladeild til álita og umsagnar.

Nú er ritgjörðin talin fullnægja þeim kröfum, sem gjöra ber til slíkra visindalegra ritgjörða, og skal þá umsækjandi láta prenta hana og síðan verja hana á háskólanum í heyranda hljóði á þeim degi, sem deildin ákveður.

Standist umsækjandi prófið, fær rektor og deildarforseti honum prófsvottorð.

Fyrir prófsvottorð greiðir doktorinn 100 kr. og renna þær í háskólasjóð.

32. gr.

Hver sá, er hlotið hefir doktorsnafnbót, hefir rétt til að halda fyrirlestra í visindagrein sinni, en tilkynna verður hann það háskólaráði.

Þyki einhver misbeita þessum rétti sínum, getur háskólaráð svipt hann réttinum.

33. gr.

Háskólinn tekur til starfa, þegar veitt er fé til hans í fjárlögunum, og ganga þá jafnframt þau lög og lagaákvæði, sem hér fara á eftir, úr gildi: konungsúrskurður 21. maí 1847 um stofnun prestaskóla; lög nr. 5, 11. febr. 1876 um stofnun læknaskóla, nema 4. gr.; lög nr. 31, 8. nóvbr 1883, að undanteknu ákvæðinu um laun landlæknis í 1 gr.; 5. gr. laga nr. 23, 9. desbr. 1889; lög nr. 3, 4. marz 1904 um stofnun lagaskóla og lög nr. 37, 16. nóvbr. 1907, sbr. lög nr. 38 frá sama degi, þó að áskildu aukaprófi fyrir menn, sem taka próf í lögum við Kaupmannahafnarháskóla eftir 1. október 1911. Loks falla þá úr gildi öll önnur ákvæði, sem koma í boga við lög þessi.